

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

بررسی رخدادهای ایران پس از انقلاب اسلامی

(۱۵)

(سال پانزدهم انقلاب - ۱۳۷۲)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر در دسترس است:

– وب‌سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: **رمضانی پور**

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۱	■ مقدمه .....
۲	■ - اهم رخدادهای سال پانزدهم انقلاب .....
۲	■ سیاسی اجتماعی .....
۲	■ - انتخابات ششمین دوره ریاست جمهوری .....
۳	■ - شهادت مرتضی آوینی .....
۴	■ - اولین عمل پیوند کبد در ایران .....
۴	■ - ارتحال آیت الله گلپایگانی .....
۵	■ - انتصاب علی لاریجانی به ریاست سازمان صدا و سیما .....
۶	■ - افتتاح شبکه سه سیما .....
۷	■ - استان شدن اردبیل .....
۷	■ - سقوط هواپیمای سی-۱۳۰ در مسیر مسکو-تهران .....
۷	■ اقتصادی .....
۷	■ - افتتاح پالایشگاه امام خمینی شازند (پالایشگاه اراک) و مجتمع پتروشیمی شازند اراک .....
۸	■ - افتتاح چند سد بزرگ (پیشین در چابهار، غدیر درساوه، چغاخور در چهارمحال و بختیاری) .....
۸	■ - راه اندازی مجتمع صنایع لاستیک کرمان .....
۹	■ - بهره برداری از کارخانه دارو سازی در بروجرد .....
۹	■ فرهنگی .....
۹	■ - کنگره جهانی هزاره شیخ مفید .....
۱۰	■ - کنگره جهانی دویستمین سالگرد تولد ملاحادی سبزواری .....
۱۰	■ - اولین دوره هفته کتاب در کشور .....
۱۱	■ - نخستین نشست مجمع عمومی جهانی اهل بیت (ع) .....
۱۱	■ - نخستین کنگره علمی، تخصصی دائرة المعارف فقه اسلامی .....
۱۲	■ - افتتاح نخستین نمایشگاه بزرگ قرآن کریم .....
۱۲	■ جمع بندی .....

بهمن امسال، انقلاب اسلامی ایران چهل ساله می‌شود. این انقلاب در چهار دهه گذشته با مسائل و حوادث گوناگونی مواجه بوده و در عین حال دستاوردهای بسیاری داشته است. برای فهم قدرت و عظمت انقلاب، شناخت زمینه‌های شکل‌گیری و ویژگی‌های منحصر به فرد آن و وقایعی که از سر گذرانده ضروری است. بر این اساس بنا داریم در چهل شماره، تاریخ ۴۰ ساله انقلاب را بررسی کنیم. این شماره به تحولات و مسائل سال پانزدهم انقلاب اختصاص دارد. برگزاری انتخابات ششمین دوره ریاست جمهوری، ارتحال آیت‌الله گلپایگانی، شهادت سید اهل قلم (مرتضی آوینی)، تغییر رئیس سازمان صدا و سیما، برگزاری چندین کنگره و نشست جهانی و ایجاد هفته کتاب، افتتاح و بهره‌برداری از چند طرح اقتصادی و توسعه‌ای کشور از مهم‌ترین تحولات سال ۱۳۷۲ بود که در این شماره به اختصار به آنها می‌پردازیم.

- اهم رخدادهای سال پانزدهم انقلاب

برگزاری انتخابات ششمین دوره ریاست جمهوری
ارتحال آیت الله گلپایگانی
اولین عمل پیوند کبد در ایران
انتصاب علی لاریجانی به ریاست صدا و سیما
کنگره جهانی هزاره شیخ مفید
افتتاح پالایشگاه و مجتمع پتروشیمی اراک
شهادت سید اهل قلم (مرتضی آوینی)
راه اندازی مجتمع صنایع لاستیک کرمان
بهره برداری از کارخانه داروسازی در بروجرد
اولین دوره هفته کتاب در کشور
کنگره جهانی دویستمین سالگرد تولد ملاهادی سبزواری
نخستین نشست مجمع عمومی جهانی اهل بیت (ع)
افتتاح نخستین نمایشگاه قرآن
سقوط هواپیمای سی-۱۳۰ در مسیر مسکو-تهران

■ سیاسی اجتماعی

- انتخابات ششمین دوره ریاست جمهوری

انتخابات ششمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران ۲۱ خرداد ۱۳۷۲ برگزار شد. در این دوره از انتخابات ۱۲۸ نفر ثبت نام کردند که از این میان، ۱۲۴ نفر رد صلاحیت و ۴ نفر تایید شدند. علی اکبر هاشمی رفسنجانی (رئیس جمهور دوره پنجم و نامزد جامعه روحانیت مبارز)، احمد توکلی، عبد... جاسبی (رئیس دانشگاه آزاد اسلامی) و رجبعلی طاهری (نماینده دوره اول مجلس و استاندار اسبق تهران) چهار نامزدی بودند که صلاحیتشان را شورای نگهبان تایید کرد. این انتخابات با دیگر ادوار گذشته فرقی عمده داشت، رئیس جمهور وقت هاشمی رفسنجانی که دومین بار کاندیدا شده بود، از دو سو مورد انتقاد تند قرار گرفته بود. در این انتخابات فاصله برنده انتخابات با نفر دوم کمتر می شود و شخصی به جز برنده انتخابات می تواند رای میلیونی کسب کند که این هم تقریباً بی سابقه است. از میان نامزدها، احمد توکلی بیش از دیگران به هاشمی رفسنجانی انتقاد می کند. او «تجمل گرایی» و «ایدئولوژی زدایی» را ارمغان فعالیت های هاشمی رفسنجانی در سخنرانی ها و نشست های تبلیغاتی خود عنوان می کند و «توزیع نشدن مناسب امکانات» و «رفاه قشری خاص» را از جمله آسیب هایی می داند که دولت هاشمی به ارمغان آورده است. در این انتخابات با وجودی که احمد توکلی جز جناح راست است اما بیشتر تشکل های جناح راست از هاشمی رفسنجانی حمایت کردند. علاوه بر حمایت جامعه روحانیت مبارز از هاشمی رفسنجانی که وی از اعضای شورای مرکزی اش بود، جامعه مدرسین

حوزه علمیه قم نیز اعلام کرد که هاشمی رفسنجانی را ارجح می‌داند. حبیب... عسگراولادی دبیرکل جمعیت مولفه اسلامی از احزاب جناح راست نیز حمایت حزب متبوعش را از هاشمی اعلام کرد. اما در سوی دیگر، جناح چپ یا سکوت کردند یا به انتقاد از هاشمی پرداختند. در انتخابات ششمین دوره ریاست جمهوری ۱۶،۷۹۶،۷۵۵ نفر از مجموع ۳۳،۱۵۶،۰۵۵ نفر واجد شرایط رأی دهی شرکت کردند (۵۰/۶۶ درصد)^۱ که علی اکبر هاشمی رفسنجانی با کسب ۱۰ میلیون و ۵۶۶ هزار و ۴۹۹ رأی و ۶۳ درصد آرا پیروز انتخابات شد. احمد توکلی جدی‌ترین رقیب هاشمی رفسنجانی با چهار میلیون و ۲۶ هزار و ۸۷۹ رأی توانست ۲۳/۹۷ درصد آرا را کسب کند. رجبعلی طاهری نیز جمعا ۱۱۴ هزار و ۷۷۶ رأی و عبدا... جاسبی ۸۹ هزار و ۲۸۰ رأی را کسب کردند.^۲

– شهادت مرتضی آوینی

سید مرتضی آوینی، نویسنده، روزنامه نگار، کارگردان و مستندساز مشهور روایت فتح بیستم فروردین ۱۳۷۲ در منطقه فکه در حال بررسی لوکیشن فیلم مستند شهری در آسمان، به همراه محمد سعید یزدان پرست با مین برخورد کرد و بر اثر اصابت ترکش آن مین به شهادت رسید. وی که دانش آموخته کارشناسی ارشد معماری دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران بود پس از انقلاب اسلامی بنا به ضرورت به فیلم سازی روی آورد. از اولین کارهای شهید آوینی در گروه جهاد سازندگی می‌توان به مجموعه درباره غائله گنبد (مجموعه‌ای شش روز در ترکمن صحرا)، سیل خوزستان و ظلم خوانین (مجموعه مستند خان گزیده‌ها) اشاره کرد. گروه جهاد اولین گروهی بود که بلافاصله بعد از شروع جنگ به جبهه رفت و به تولید مستند و برنامه‌های جنگ پرداخت. با شروع عملیات والفجر هشت در سال ۱۳۶۴ این گروه که منسجم و منظم شده بود، مجموعه تلویزیونی ماندگار روایت فتح را تولید کرد که این برنامه تا آخر جنگ هم ادامه یافت. اواخر سال ۱۳۷۰ "موسسه فرهنگی روایت فتح" به فرمان رهبر معظم انقلاب تاسیس شد تا به فیلم سازی مستند و سینمایی درباره دفاع مقدس بپردازد و تهیه مجموعه روایت فتح را که بعد از پذیرش قطع نامه رها شده بود ادامه دهد. شهید آوینی و گروه فیلم برداران روایت فتح سفر به مناطق جنگی را از سر گرفتند و در مدتی کم تر از یک سال کار تهیه شش برنامه از مجموعه‌ی ده قسمتی "شهری در آسمان" را به پایان رساندند و مقدمات تهیه مجموعه‌های دیگری را درباره آبادان، سوسنگرد، هویزه و فکه تدارک دیدند. شهری در آسمان که به واقعه محاصره، سقوط و بازپس گیری خرمشهر می‌پرداخت در ماه‌های آخر زندگی شهید آوینی از تلویزیون پخش شد، اما برنامه وی برای تکمیل این مجموعه و ساختن مجموعه‌های دیگر با شهادتش در روز جمعه بیستم فروردین ۱۳۷۲ در فکه ناتمام ماند.

شهید آوینی فعالیت‌های مطبوعاتی خود را اواخر سال ۱۳۶۲، هم زمان با مشارکت در جبهه‌ها و تهیه فیلم‌های مستند درباره جنگ، با نگارش مقالاتی در ماهنامه "اعتصام" ارگان انجمن اسلامی آغاز کرد. سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۲ دوران اوج فعالیت مطبوعاتی شهید آوینی است. آثار او در این دوره نیز موضوعات بسیار متنوعی را شامل می‌شود.^۳ مجموعه آثار شهید آوینی هم از حیث کمیت،

۱. پورتال وزارت کشور

۲. پایگاه اطلاع رسانی انتخابات ۱۳۹۵/۰۷/۱۰

۳. شهید آوینی در کنار تالیف مقالات تئوریک درباره ماهیت سینما و نقد سینمای ایران و جهان، مقالات متعددی در مورد حقیقت هنر، هنر و عرفان، هنر جدید اعم از رمان، نقاشی، گرافیک و تئاتر، هنر دینی و سنتی، هنر انقلاب و ... تالیف کرد که در ماهنامه‌ی "سوره" به چاپ رسید. طی همین دوران در خصوص

هم از جهت تنوع موضوعات و هم از نظر عمق معنا و اصالت تفکر و شیوایی بیان اعجاب آور است. در حالی که سرچشمه اصلی تفکر او به قرآن، نهج البلاغه، بیانات معصومین علیهم السلام و آثار و گفتار حضرت امام(ره) باز می‌گشت. با تفکر فلسفی غرب و آرا و نظریات متفکران غربی نیز آشنایی داشت و با یقینی برآمده از نور حکمت، آنها را نقد و بررسی می‌کرد. او شناخت مبانی فلسفی و سیر تاریخی فرهنگ و تمدن جدید را از لوازم مقابله با تهاجم فرهنگی می‌دانست چرا که این شناخت زمینه خروج از عالم غرب زده کنونی را فراهم می‌کند و به بسط و گسترش فرهنگ و تفکر الهی مدد می‌رساند. او بر این باور بود که با وقوع انقلاب اسلامی و ظهور انسان کاملی چون امام خمینی(ره) بشر وارد عهد تاریخی جدیدی شده است که آن را "عصر توبه بشریت" می‌نامید. عصری که به انقلاب جهانی امام عصر(عج) و ظهور "دولت پایدار حق" منتهی خواهد شد.^۱

رهبر معظم انقلاب در صفحه اول قرآنی که آن را به خانواده شهید آوینی هدیه کردند، این عبارت را به دستخط خود نوشتند: به یاد شهید عزیز، سید شهیدان اهل قلم، آقای سیدمرتضی آوینی که یادش غالباً با من است... از آن زمان شهید مرتضی آوینی به سید شهیدان اهل قلم لقب گرفتند.

اولین عمل پیوند کبد در ایران

اولین پیوند کبد در ایران ۲۵ اردیبهشت ۱۳۷۲ در بیمارستان نمازی شیراز به سرپرستی دکتر سید علی ملک حسینی و تیم همکارش انجام شد. این پیوند از یک اهداکننده مرگ مغزی در تهران صورت گرفت که عضو پس از برداشت به شیراز منتقل و به یک زن ۳۵ ساله پیوند زده شد.^۲

در حال حاضر، پیوند کبد در کشورهای زیادی انجام می‌شود. بیمارستان نمازی شیراز و بیمارستان امام خمینی تهران مراکز بزرگ پیوند کبد ایران با حجم بالا هستند که سالیانه صدها عمل جراحی کبد در این مراکز انجام می‌شود. در ایران پیوند کبد در شهرهای تهران، شیراز، کرمان، مشهد و بیمارستان رازی رشت انجام می‌شود.^۳

ارتحال آیت... گلپایگانی

آیت... سیدمحمد رضا گلپایگانی از مراجع عظام تقلید ۱۸ آذر ۱۳۷۲ ش برابر با ۲۴ جمادی‌الثانی ۱۴۱۴ ق در ۹۸ سالگی در قم درگذشت. ایشان از شاگردان آیات عظام عبدالکریم حائری یزدی (موسس حوزه علمیه قم)، سیدمحمدحسن خوانساری، محمدحسین غروی اصفهانی، ضیاءالدین عراقی، سیدابوالحسن اصفهانی و میرزای نائینی بود که پس از درگذشت آیت... بروجردی به مرجعیت رسید.

مبانی سیاسی، اعتقادی نظام اسلامی و ولایت فقیه، فرهنگ انقلاب در مواجهه با فرهنگ واحد جهانی و تهاجم فرهنگی غرب، غرب‌زدگی و روشن‌فکری، تجدد و تحجر و موضوعات دیگر تفکر و تحقیق کرد و مقالاتی منتشر نمود.

۱. برگرفته از؛ سایت جامع فرهنگی مذهبی شهید آوینی.

۲. روزنامه جمهوری اسلامی ۱۳۷۲/۰۲/۲۷.

۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی(ایرنا)، ۱۳۹۴/۰۸/۱۳.

از مشهورترین شاگردان وی می‌توان به آیات عظام مرتضی حائری یزدی، مرتضی مطهری، سید محمد حسینی بهشتی، سید اسد... مدنی، محمد مفتاح، علی قدوسی، علی مشکینی، اکبر هاشمی رفسنجانی، علی‌پناه اشتهااردی، لطف‌آ... صافی گلپایگانی، ناصر مکارم شیرازی، جعفر سبحانی و... اشاره کرد.^۱

از آیت... گلپایگانی حدود چهل عنوان کتاب منتشر شده است؛ برخی از این کتاب‌ها نوشته خود او و برخی دیگر حاصل درس‌های وی است که شاگردانش نوشته‌اند. آثار علمی ایشان در کتاب «کتاب‌شناسی توصیفی آیت... العظمی گلپایگانی»، معرفی شده‌اند. الدر المنضود فی احکام الحدود، بلغة الطالب فی شرح المکاسب، افاضة العوائد، تعلیقات علی عروة الوثقی، مجمع المسائل، رساله توضیح المسائل و الهدایة الی من له الولایه از جمله کتاب‌های گلپایگانی هستند.^۲

تحول در نظام آموزشی حوزه علمیه، تأسیس مجمع اسلامی لندن، دارالقرآن الکریم، مراکز درمانی و بهداشتی مانند بیمارستان آیت... گلپایگانی در قم، مدارس علمیه و تأسیس مرکز معجم المسائل الفقہیة را از جمله فعالیت‌های فرهنگی و خیریه گلپایگانی برشمرده‌اند.^۳

آیت... گلپایگانی فردی تأثیرگذار در نهضت امام خمینی بود. ایشان از سال ۱۳۴۱ش تا پیروزی انقلاب اسلامی ایران، در موارد بسیاری با سیاست‌های حکومت پهلوی مخالفت کرده است. در سال ۱۳۴۱ همراه با دیگر مراجع تقلید ایران چون آیات خوانساری، حکیم و مرعشی نجفی در تلگرافی به محمدرضا پهلوی، شاه ایران، مخالفت خود را با «لایحه اصلاحات ارضی» اعلام کرد. در همین سال او و دیگر مراجع تقلید، به شاه تلگراف زدند و «لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی» را مخالف قوانین شرعی اعلام کرد. آیت... گلپایگانی همچنین در سال ۱۳۴۱ش، مشارکت مردم در فراندوم برای انقلاب سفید را که به دستور محمدرضا پهلوی انجام می‌شد، تحریم کرد. تعطیلی دروس در اعتراض به واقعه فیضیه، صدور بیانیه در اعتراض به کشتار مردم در قیام پانزده خرداد و بازداشت امام خمینی و برخی دیگر از روحانیون، احضار وزیر دربار به قم در خصوص تبعید امام خمینی به ترکیه، تحریم عضویت در حزب رستاخیز که محمدرضا پهلوی ترویج می‌کرد، دفاع از استقلال حوزه علمیه در مقابل اقدام شاه برای تأسیس نهادهای دینی دولتی، مخالفت با تغییر تاریخ هجری به شاهنشاهی، برگزاری مجلس ختم برای مصطفی خمینی با وجود حساسیت حکومت پهلوی، سخنرانی در جریان توهین به امام خمینی در روزنامه اطلاعات و تعطیلی یک‌هفته‌ای درس‌ها در اعتراض به کشتار مردم در قیام نوزدهم دی، از جمله فعالیت‌های سیاسی وی پیش از انقلاب اسلامی ایران بوده است. آیت... گلپایگانی پس از وقوع انقلاب اسلامی ایران، همواره از جمهوری اسلامی ایران حمایت کرد و با آن تعامل داشت.^۴

– انتصاب علی لاریجانی به ریاست سازمان صدا و سیما

حضرت آیت... خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی ۲۴ بهمن ۱۳۷۲ در حکمی علی لاریجانی را به سمت رئیس سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران همراه با عضویت در شورای عالی انقلاب فرهنگی به مدت پنج سال منصوب کردند. در حکم

۱. لطفی، مهدی، نوری از ملکوت، قم، برگزیده، چاپ دوم، ۱۳۹۱، ص ۶۴ تا ۶۰.
۲. حبیبی، سلمان، کتاب‌شناسی توصیفی آیت‌الله العظمی گلپایگانی، قم، ولاء منتظر، چاپ اول، ۱۳۹۱، ص ۱۹ تا ۷۸.
۳. «رحلت آیت‌الله گلپایگانی»، مجله گلبرگ، ش ۳۶، ۱۳۸۱، به نقل از وبگاه پایگاه اطلاع‌رسانی حوزه.
۴. داوودی، «بازخوانی زندگی سیاسی اجتماعی آیت‌الله العظمی سیدمحمدرضا گلپایگانی»، وبگاه جماران، ۱۶ آذر ۱۳۹۲.

رهبر معظم انقلاب آمده است: اکنون که به فضل الهی ملت ایران پانزدهمین سالگرد فرخنده انقلاب را با سربلندی و احساس پیروزی به سر برده و دولت و ملت هماهنگ و استوار، راهی طولانی، پرماجرا و مشحون از توفیق‌ها و نیز دشواری‌ها را پشت سر نهاده‌اند و دولت خدمتگزار با مجاهدتی عظیم و ابتکارآمیز، موانع عمده پیشرفت اقتصادی و رشد و توسعه ملی را از میان برداشته و راه به سوی سازندگی و رفاه عمومی را با شتابی متناسب با شرایط انقلاب طی می‌کند. شرایط عام کشور نیازمند آن است که دستگاه تبلیغاتی صداوسیما نیز سیاستی نوین و متناسب با پیشرفت‌های همه جانبه کشور در پیش گیرد و فضای فرهنگی جامعه را از یک سو همگام با سیر شتابنده سازندگی و رشد و توسعه عمومی و از سوی دیگر همخوان با اصول انقلاب و مبانی اساسی اسلام تجهیز کند و نیز به اقتضای مقابله با تهاجم تبلیغاتی و فرهنگی استکبار و ایدئولوژی، میدان پیکار رسانه‌ها را هم در جبهه تبیین و تعمیق و تکریم اصول شورانگیز انقلاب اسلامی و هم در جبهه توزیع تلاش فداکارانه مسئولان کشور و قوای سه گانه به خصوص قوه مجریه سختکوش و خستگی‌نشناس، با روش‌های نوین و پیشرفته و خردمندانه، با جهادی بزرگ و هوشیارانه بیاراید.

با عنایت به آنچه گفته شد و همراه با ابراز قدردانی و سپاس از زحمات بی‌وقفه و مستمر جناب آقای محمد هاشمی که در مدت طولانی مسئولیت خود در اداره صدا و سیما جمهوری اسلامی به خصوص در دوران جنگ تحمیلی تلاش عظیم و همه جانبه‌ای را در اداره این نهاد حساس و مهم مبذول داشته‌اند، جناب آقای دکتر علی لاریجانی را که از چهره‌های برجسته علمی و فرهنگی کشور و برخوردار از سوابق افتخارآمیز انقلابی و مسئولیت‌های دولتی و شناخته به تعهد و تقوا و تجربه فرهنگی و هنری می‌باشند به ریاست سازمان صداوسیما همراه با عضویت در شورای عالی انقلاب فرهنگی برای مدت پنج سال منصوب می‌کنم. انتظار می‌رود که ایشان با استفاده از همکاران خوش فکر و مبتکر انقلابی داخل آن سازمان و جذب عناصر برجسته از بیرون آن، طرحی نوین و برنامه‌ای کارآمد پدید آورند که به بهره‌گیری از امکانات گسترده آن سازمان و تبدیل آن به پایگاه گسترش اندیشه و فرهنگ و هنر، و مرکزی برای هدایت مردم مسلمان ایران و دیگر مشتاقان ندای ایران انقلابی، و جایگاهی برای ارائه توفیقات ملت ایران در صحنه‌های گوناگون زندگی: دانش، سیاست، صنعت، هنر، آموزش و پرورش و دیگر عرصه‌های زندگی، بینجامد. در اینجا لازم است از زحمات ارزشمند شورای محترم سیاستگذاری تشکر نموده و با آرزوی همکاری یکایک اعضای فاضل و ارزشمند آن با مدیریت صدا و سیما، پایان کار آن شورا را اعلام نمایم.^۱

– افتتاح شبکه سه سیما

شبکه سه سیما در ۱۴ آذر ۱۳۷۲ با رویکرد جوان و ورزش تاسیس شد. این شبکه ابتدا با ۴ ساعت پخش برنامه در موضوعات ورزشی و برنامه‌های جنگ شروع به کار کرد و یک سال بعد به صورت ۲۴ ساعته به پخش برنامه پرداخت. برنامه‌های شاخص این شبکه در موضوعات طنز، مسابقات ورزشی، برنامه‌های مستند و معارفی باعث جذب بالای مخاطب شد به گونه‌ای که از ابتدای تاسیس تاکنون، شبکه موفق صدا و سیما از نگاه مسئولان و مخاطبان می‌باشد.

۱. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای، مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۲/۱۱/۲۴.

از اهداف برنامه‌های شبکه سه، قبل از تاسیس شبکه ورزش، شبکه تخصصی ورزش، مسابقات و سرگرمی سیمای جمهوری اسلامی ایران مطرح بوده و هست که تولید، تامین و پخش برنامه با موضوع ورزش، مسابقات و تفریحات را در اولویت اول دارد. رویکرد برنامه‌سازی، سرگرمی، تفریحی و ارشادی است که به غیر از گروه کودک، همه مخاطبان را در بر می‌گیرد. گروه‌های برنامه ساز شبکه سه عبارت اند از: گروه ورزش، گروه اجتماعی، گروه فرهنگ و معارف اسلامی و گروه فیلم و سریال.

– استان شدن اردبیل

در ۲۲ دی ۱۳۷۱ لایحه استان شدن اردبیل در مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در ۲۳ فروردین ۱۳۷۲ پس از حدود ۳۰ سال پیگیری مردم، اردبیل از استان آذربایجان شرقی جدا و به استانی مستقل تبدیل شد. استان اردبیل، طبق آخرین تقسیمات کشوری، از ۱۰ شهرستان، ۲۹ بخش، ۲۶ شهر و ۶۶ دهستان، تشکیل یافته‌است. استان اردبیل یکی از استان‌های شمال غربی ایران محسوب می‌شود. این استان از شمال به جمهوری آذربایجان، از غرب به استان آذربایجان شرقی، از شرق به استان گیلان کوه‌های تالش و از جنوب به استان زنجان محدود شده است. استان اردبیل حدود ۳۶۹ کیلومتر با کشور جمهوری آذربایجان مرز مشترک دارد که در ۱۵۹ کیلومتر آن رودهای «ارس» و «بالهارود» جریان دارد.^۱

– سقوط هواپیمای سی-۱۳۰ در مسیر مسکو تهران

در واپسین روزهای سال ۱۳۷۲ (۱۳۷۲/۱۲/۲۶) یک فروند هواپیمای سی-۱۳۰ جمهوری اسلامی ایران که از مسکو عازم تهران بود در هشت کیلومتری شهر استپانگرد – مرکز قره باغ هدف موشک زمین به هوای نیروهای درگیر در قره باغ قرار گرفت و سقوط کرد. این هواپیما ۳۲ سرنشین شامل ۱۹ مسافر (۱۷ زن و کودک) و ۱۳ خدمه و عوامل داشت که بیشترشان اعضای خانواده کارکنان سفارت ایران در روسیه بودند که همگی کشته شدند.^۲

■ اقتصادی

– افتتاح پالایشگاه امام خمینی شازند (پالایشگاه اراک) و مجتمع پتروشیمی شازند اراک

فاز اول پالایشگاه شازند اراک که بعداً به پالایشگاه امام خمینی (ره) شازند تغییر نام داد، تیر ۱۳۷۲ به عنوان نخستین پالایشگاه پس از انقلاب اسلامی بهره برداری و موجب شد ایران در مسیر توسعه ظرفیت و ارتقای کیفیت محصولات پالایشگاهی قرار گیرد.

پالایشگاه امام خمینی شازند به روزترین و مدرن‌ترین پالایشگاه کشور و منطقه، با ظرفیت پالایشی ۲۵۰ هزار بشکه نفت خام در روز است که با تولید روزانه ۱۶ میلیون لیتر بنزین یورو ۴ نیاز کلانشهرهای تهران، البرز و ... را تامین می‌کند و همین امر درجه اهمیت کار این پالایشگاه را چند برابر کرده است.^۳

۱. معرفی استان، پایگاه اینترنتی استانداری اردبیل؛ همشهری آنلاین، ۱۳۸۶/۰۲/۲۲.

۲. روزنامه جمهوری اسلامی ۱۳۷۳/۰۱/۰۶.

۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)، ۱۳۹۶/۰۶/۱۹؛ شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند به منظور تغییر الگوی مصرف محصولات پالایشگاهی از سال ۱۳۸۵، طرح افزایش ظرفیت و ارتقای کیفی محصولات خود را با هدف حداکثر سازی تولید بنزین در مقابل حداقل سازی تولید نفت کوره و همچنین تولید محصولات مطابق با الزامات زیست محیطی و استانداردهای بین المللی، با تشکیل کنسرسیومی از ۲ شرکت ایرانی و یک شرکت چینی بدون حضور صاحبان دانش فنی یا سازندگان قطعات در شرایط تحریم آغاز کرد.

همچنین فاز اول مجتمع پتروشیمی شازند اراک با تولید سالانه به ارزش ۳۴ میلیارد تومان محصول ۱۳ بهمن ۱۳۷۲ راه اندازی شد. این مجتمع با سرمایه گذاری هزار و پانصد میلیارد ریال شامل دومیلیارد دلار اعتبار ارزی و بقیه به صورت اعتبار ریالی در دو فاز فعال است.^۱

– افتتاح چند سد بزرگ (پیشین در چابهار، غدیر در ساوه، چغاخور در چهارمحال و بختیاری)

سد "پیشین" در چابهار از بزرگ‌ترین سدهای استان سیستان و بلوچستان است که ۲۹ فروردین ۱۳۷۲ افتتاح شد. این سد در ۱۶۰ کیلومتری شهرستان چابهار روی رودخانه پیشین ساخته شده است و از نوع خاکی با هسته رسی با ارتفاع ۶۳ متر و طول تاج ۴۰۰ متر و با حجم مخزن ۱۷۵ میلیون متر مکعب است. هدف از ساخت سد پیشین تامین آب شرب شهرستان‌های چابهار و کنارک و آبیاری بیش از شش هزار و پانصد هکتار از اراضی باهو کلات و دشتیاری است.^۲

سد "غدیر" ساوه در استان مرکزی خرداد ۱۳۷۲ بهره برداری شد. این سد آبی - برقی در تنگه فرقان در ۲۵ کیلومتری شهر ساوه واقع شده است که علاوه بر تامین آب کشاورزی ۲۳ هزار هکتار از اراضی دشت ساوه، آب آشامیدنی منطقه پایین دست سد، ۱۵ مگاوات برق نیز تولید می‌کند. متوسط حجم آورد سد غدیر سالانه ۴۵ میلیون متر مکعب و حجم مخزن ۲۷۱ میلیون متر مکعب است. دریاچه و اراضی پیرامونی سد غدیر یکی از تفرجگاه‌های مناسب منطقه است و در فصل بهار و تابستان در اشکال مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد.^۳

سد خاکی چغاخور در استان چهارمحال و بختیاری اردیبهشت ۱۳۷۲ افتتاح شد. این سد و دریاچه و تالاب آن یکی از مناطق دیدنی و توریستی کشور است که با صرف اعتباری بالغ بر ۹/۵ میلیارد ریال بهره برداری شده است. سد چغاخور ۱۳ متر ارتفاع دارد و طول تاج آن ۲۰۰ متر با ظرفیت ۴۵ میلیون متر مکعب آب است که ۳۵۰۰ هکتار از زمین‌های کشاورزی پایین دست و ۴۵۰۰ هکتار اراضی دیگر را آبیاری می‌کند.^۴

– راه اندازی مجتمع صنایع لاستیک کرمان

مجتمع صنایع لاستیک کرمان (با نام گروه صنعتی بارز) ۲۵ فروردین ۱۳۷۲ افتتاح شد و نام تجاری "بارز" را برای محصولات خود برگزید. این مجتمع اولین مجتمع لاستیک کشور است که صد در صد با فکر، اندیشه و تجربه متخصصان ایرانی با سرمایه‌گذاری ۶۵ میلیارد ریال احداث شده است.

افزایش ظرفیت پالایش نفت خام از ۱۷۰ به ۲۵۰ هزار بشکه در روز، تغییر خوراک از نفت خام سبک اهواز آسماری به مخلوطی از نفت خام های سنگین، کاهش میزان آلاینده‌های زیست محیطی، افزایش تولید بنزین از ۴۰۷ به ۱۶ میلیون لیتر در روز بنزین یورو ۴، تولید پروپیلن پلیمر گرید ۱ برای نخستین بار در صنعت پالایش کشور، کاهش میزان کل گوگرد نفت گاز از ۱۰ هزار به کمتر از ۵۰ جزء در میلیون (تولید نفت گاز با استانداردهای روز دنیا) از جمله تغییرات ایجاد شده در این پالایشگاه است. تولید نفت سفید با مقدار گوگرد کمتر از ۲۰ جزء در میلیون (بر اساس استاندارد یورو ۵)، تولید گوگرد گرانول با ظرفیت ۷۰۰ تن در روز، کاهش تولید نفت کوره و تولید آن به محصولاتی همچون بنزین، گاز مایع و پروپیلن، افزایش ظرفیت تولید گاز مایع به ۴ برابر (از ۵۰۰ به ۲۰۰۰ تن در روز) و کاهش بنزن محصول بنزین تولیدی به کمتر از یک درصد وزنی بر اساس استانداردهای روز دنیا نیز از دیگر اقدامات انجام شده در این پالایشگاه به شمار می‌رود.

۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۲/۱۱/۱۴.

۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۲/۰۱/۳۰.

۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)، ۱۳۹۶/۰۲/۰۳.

۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۲/۰۲/۱۴.

ظرفیت اولیه سالیانه بارز برابر با ۲۵ هزار تن انواع تایر، تیوب و نوار وسایل نقلیه سبک و سنگین و همچنین تایرهای کشاورزی بود. دو سال پس از شروع تولید این ظرفیت محقق شد. تایرهای تولیدی این گروه صنعتی بارز با نام تجاری "بارز" وارد بازار شد و دیری نپایید که بارز مورد استقبال مصرف کنندگان ایرانی، به ویژه در بخش حمل و نقل سنگین قرار گرفت.

سهم گروه صنعتی بارز در تولید محصولات کشاورزی نیز رفته رفته افزایش یافت تا جایی که پس از ۵ سال از مرز ۵۰ هزار حلقه در سال عبور کرد. در حال حاضر گروه صنعتی بارز با تولید بیش از ۱۰۰ هزار حلقه انواع تایرهای کشاورزی (تراکتوری) حدود ۷۰ درصد از سهم بازار تایر کشاورزی ایران را در اختیار دارد.

گروه صنعتی بارز با انعقاد قرارداد بلند مدت همکاری فنی با شرکت کنتیننتال آلمان، چهارمین شرکت بزرگ تایر سازی جهان، تصمیم گرفت اولین بار در ایران به تولید و عرضه تایرهای رادیال باری و اتوبوسی تمام سیمی اقدام کند. پروژه احداث یک واحد با ظرفیت ۱۱۰۰ حلقه در روز و ظرفیت سالیانه بیش از ۴۰۰ هزار حلقه، از سال ۱۳۸۲ در دستور کار قرار گرفت که فاز اول آن در سال ۱۳۸۵ به بهره برداری رسید. با معرفی این محصولات که با ماشین آلات و تکنولوژی روز اروپا در ایران تولید می شوند، گروه صنعتی بارز گامی بلند به جلو برداشت. همچنین در سال های اخیر این شرکت فاز دوم توسعه خود را در این حوزه آغاز کرده است و علاوه بر ارائه تایرهای جدید قصد دارد تا ظرفیت تولید تایرهای رادیال تمام سیمی باری و اتوبوسی خود را دو برابر کند و به تولید ۴۰۰ هزار حلقه در سال دست یابد.^۱

– بهره برداری از کارخانه دارو سازی در بروجرد

کارخانه داروسازی (اکسیر) بروجرد شهریور ۱۳۷۲ مورد بهره برداری قرار گرفت. این کارخانه که یکی از کارخانه های بزرگ داروسازی است، سالیانه ۱۰ درصد داروی انسانی مورد نیاز کشور را تولید می کند. در این کارخانه ۴ نوع دارو از جمله انسولین و هورمون رشد به صورت انحصاری تولید و نیاز دارویی ۲ میلیون بیمار دیابتی به انسولین تامین می شود. کارخانه داروسازی اکسیر بروجرد هم اکنون بیش از ۱۵۰ نوع دارو شامل انواع قرص، کپسول، شربت، سوسپانسیون، آمپول به بیش از ۲۰ کشور جهان صادر می کند. علاوه بر تامین نیاز داخل، تولیدات این کارخانه به کشورهای روسیه، بلاروس، آذربایجان، ونزوئلا، سوئد، ارمنستان، لیبی، اوگاندا، فیلیپین، ویتنام، سومالی، یمن، اوکراین، عراق، افغانستان، گرجستان و تاجیکستان صادر می شود. از مجموع ۵۴ میلیون دلار صادرات دارو و مواد اولیه، ۲۶ میلیون دلار مربوط به داروسازی اکسیر بروجرد است که حدود ۵۰ درصد کل صادرات دارویی کشور را شامل می شود.^۲

■ فرهنگی

– کنگره جهانی هزاره شیخ مفید

۱. وب سایت مجتمع صنعتی لاستیک بارز کرمان <http://www.barez.com>

۲. خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۰/۰۶/۰۸

کنگره جهانی هزاره شیخ مفید از رویدادهای علمی و فرهنگی است که به مناسبت هزارمین سال وفات شیخ مفید در روزهای ۲۸، ۲۹ و ۳۰ فروردین ۱۳۷۲ش مصادف با ۱۴۱۳ق در حوزه علمیه قم برگزار شد. در این کنگره که بیش از ۲۵۰ تن از شخصیت‌های علمی از ۲۳ کشور جهان حضور داشتند، آرا و اندیشه‌های کلامی، فقهی، تاریخی و حدیثی شیخ مفید و ویژگی‌های عصر او بحث و بررسی شد.^۱

یکی از نکات برجسته و حائز اهمیت کنگره پیام بسیار مهم، علمی و محققانه رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای بود که به اذعان بسیاری از اندیشمندان، سرآمد همه مقالات ارائه شده بود. این پیام در واقع مقاله‌ای بسیار دقیق و علمی از افکار و آثار شیخ مفید بود که رهبری انقلاب شیخ مفید را مؤسس تثبیت هویت مستقل مکتب اهل بیت علیهم‌السلام، بنیانگذار شکل و قالب علمی صحیح برای فقه شیعه و مبتکر شیوه جمع منطقی میان عقل و نقل و فقه و کلام معرفی کردند و در اطراف این سه محور به تفصیل بحث فرمودند.

در بخش ابتدایی پیام رهبر معظم انقلاب آمده است؛ هزار سال پیش از این در یکی از روزهای پر حادثه بغداد، میدان‌اشنان، بر مردمی که به خاطر واقعه‌ای غم‌انگیز در آن انبوه شدند، تنگ آمد و هزاران چشم بر مردی که مرگش حادثه‌ای بزرگ بود، گریست و ده‌ها هزار نفر بر جنازه انسان والایی نماز گزارند که پنجاه سال چون مشعلی تابناک بخش گسترده‌ای از جهان اسلام را با دانش و معرفت خود روشن ساخته و در گرانه دجله بغداد، دجله‌ای دیگر از علم و معرفت راه انداخته بود.^۲

– کنگره جهانی دویستمین سالگرد تولد ملاهادی سبزواری

کنگره بزرگداشت دویستمین سالگرد تولد حکیم ملاهادی سبزواری با شرکت بیش از سیصد تن از اندیشمندان اسلامی کشورمان و چندتن از شخصیت‌های علمی کشورهای خارجی ۲ تا ۴ اردیبهشت ۱۳۷۲ در شهر سبزواری برگزار شد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در این خصوص پیامی صادر کردند. در بخشی از این پیام آمده:

این جمع فرهیخته بر آن است که حکیم سبزواری را بازشناسی کند. هر که برگی چند از سرگذشت آن بزرگ را خوانده باشد نیک می‌داند که در زمره کسانی چون او – عرش‌سیر و خاک‌نشین – کمتر کسانی چون او در دوران زندگی، شناخته شده‌اند. او را در زندگی‌اش خلق بیشماری شناخته و بدو دل‌سپرده و پرواز شکوهمندش را از منفذ تنگ چشم مادی دیده‌اند. چندین کتاب او پیش از درگذشتش به چاپ رسیده و در حوزه‌های حکمت و دین، دستگیر استادان و دانشجویان شده و نام درخشان او را به دور دست‌ها برده است و از زمان او تا امروز هزاران صفحه درباره او و فلسفه‌اش و کتاب‌هایش، قلم زده شده است.^۳

– اولین دوره هفته کتاب در کشور

۱. «گزارشی از کنگره جهانی هزاره شیخ مفید»، مصباح، بهار ۱۳۷۲ش - شماره ۵، ص ۹۹-۹۸.

۲. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای - مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۲/۰۱/۲۸.

۳. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای - مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۲/۰۲/۰۱.

نخستین هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران در روزهای چهارم تا دهم دی ۱۳۷۲ با پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی برگزار شد. به همت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و همکاری نهادهای فرهنگی و در اجرای فرامین رهبر معظم انقلاب در مورد توسعه نمایشگاه های کتاب و به منظور ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی در جامعه و تشویق مردم به این مهم، هفته ای از سال به موضوع کتاب و کتابخوانی اختصاص داده شد. برگزاری این هفته، همه ساله بر اساس آیین نامه ای که به تصویب شورای فرهنگ عمومی رسیده از هفتم تا سیزدهم آبان، به عنوان هفته کتاب نام گذاری شده، اما بعضی سالها تغییراتی داشته است.

سازمانها و وزارتخانه هایی که در هفته کتاب و کتابخوانی عضو و نقش فعالی دارند عبارتند از: صدا و سیما، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سازمان تبلیغات اسلامی و دیگر سازمانهای فرهنگی کشور. تقویت بنیه فرهنگی کشور، تشویق و ترغیب مردم به کتاب و کتابخوانی، تقویت روحیه نشاط در میان پدیدآورندگان آثار مکتوب، کمک به حل مشکلات تولید و توزیع کتاب و تجهیز و گسترش کتابخانه های عمومی و کانونهای فرهنگی مساجد، از جمله اهداف برگزاری هفته کتاب اند.^۱

– نخستین نشست مجمع عمومی جهانی اهل بیت (ع)

اولین اجلاس مجمع عمومی جهانی اهل بیت (ع) ۱۱ بهمن سال ۱۳۷۲ در تهران برگزار شد و بالغ بر ۳۳۰ نفر از اعضای مجمع عمومی از ۶۱ کشور جهان و نیز گروهی از علما و نویسندگان و محققان و کارشناسان مسایل گوناگون کشورهای مختلف اسلامی در آن شرکت کردند.

مجمع جهانی اهل بیت (ع) سازمانی غیردولتی و جهانی است که با هدف معرفی اسلام ناب محمدی، نشر معارف قرآن و اهل بیت (ع)، استحکام بخشیدن به وحدت اسلامی و شناسایی، سازماندهی، آموزش و پشتیبانی از پیروان اهل بیت تشکیل شده است. این مجمع در اردیبهشت ۱۳۶۹ و پس از اجلاسی جهانی با حضور بیش از ۳۰۰ نفر از اندیشمندان جهان اسلام به ویژه پیروان اهل بیت (ع) در تهران و با هماهنگی با آیتا... خامنه ای رهبر معظم انقلاب تشکیل شد.

انتشار کتاب و مجله به زبانهای مختلف، حمایت از نشریات و کتب، حمایت از تشکلهای پیروان اهل بیت در سراسر جهان، برگزاری همایشهای علمی، اعزام مبلغان دینی، حمایتهای اقتصادی، علمی و فرهنگی از پیروان اهل بیت، تجهیز کتابخانهها و ... جزو فعالیتهای این مجمع است.

مرکز اصلی این مجمع ایران است و برنامههای آن با نظر رهبر معظم انقلاب اجرا می شود. مجمع عمومی هر چهار سال یک بار تشکیل می شود و شورای عالی و دبیرکل از ارکان مجمع جهانی اهل بیت اند. شورای عالی مجمع از اندیشمندان و نخبگان شیعه از ملیتهای مختلف تشکیل می شود.^۲

– نخستین کنگره علمی، تخصصی دایرة المعارف فقه اسلامی

۱. وب سایت خبرگزاری کتاب ایران <http://www.ibna.ir>

۲. وب سایت مجمع جهانی اهل بیت (ع) <http://www.ahl-ul-bayt.org>

نخستین کنگره علمی، تخصصی دایره المعارف فقه اسلامی با عنوان رهیافتی به دایره المعارف فقهی بر مذهب اهل بیت(ع) روزهای ۱۴ و ۱۵ بهمن ۱۳۷۲ با پیام رهبر معظم انقلاب و شرکت ۸۰۰ نفر از اندیشمندان حوزه و دانشگاه و مسلمانان خارجی در قم برگزار شد.

بهمن سال ۱۳۶۹ در پی حکم رهبر معظم انقلاب به آیت... هاشمی شاهرودی مبنی بر تاسیس موسسه‌ای برای دایره المعارف فقه اسلامی بر طبق مذهب اهل بیت(ع)، موسسه‌ای به همین نام شروع به کار کرد. مهم‌ترین اهداف و وظایف این موسسه با بهره‌گیری از رهنمودهای رهبر معظم انقلاب در حکم ابلاغی و مطابق آنچه در اساسنامه مصوب آن آمده است عبارت اند از:

- ۱ - تدوین مجموعه‌ای کامل به صورت دایره المعارف که حاکی از همه ابواب و انظار و مولفات فقه‌های شیعه باشد.
- ۲ - تحقیق و تدوین موضوعاتی که مرتبط با فقه شیعه باشد از قبیل تاریخ فقه اسلام، فقه مقارن، مباحث اقتصاد اسلام، بررسی عناوین مستحدثه، تهیه قاموس فقهی و...
- ۳ - تحقیق و چاپ و نشر منابع مهم فقهی
- ۴ - انتشار مجلات تخصصی در زمینه‌های فقهی و مطابق با نیازهای روز جامعه اسلامی
- ۵ - انتشار کتب و مقالات به زبان‌های رایج دنیا به منظور معرفی مذهب شیعه در زمینه‌های گوناگون^۱

افتتاح نخستین نمایشگاه بزرگ قرآن کریم

اولین نمایشگاه قرآن کریم ۱۴ اسفند ۱۳۷۲ در تهران برگزار شد. برگزاری نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم از نخستین گام‌های دولت جمهوری اسلامی ایران، برای معرفی هر چه بهتر قرآن و هنرهای وابسته به آن و همچنین آشنا کردن مسلمانان ایرانی با فعالیت‌های هنرمندان قرآنی دیگر کشورهای جهان است. این نمایشگاه که از سال ۱۳۷۲ تاکنون همه ساله در ماه مبارک رمضان برگزار شده فضای جامعه را هر چه بیشتر قرآنی کرده است. نمایشگاه قرآن هر سال در مقایسه با سال گذشته پربارتر شده و بخش‌های متنوعی به آن اضافه شده است.^۲

■ جمع بندی

آغاز پانزدهمین سال انقلاب اسلامی با شهادت سید اهل قلم، مرتضی آوینی همراه بود. رویدادهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، ... زیادی در سال ۱۳۷۲ در کشور اتفاق افتاد. برگزاری ششمین دوره انتخابات ریاست جمهوری و روی کار آمدن دولت دوم هاشمی رفسنجانی و به چالش کشیده شدن سیاست‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی دولت پنجم از نکات برجسته این سال است. ریاست علی لاریجانی بر سازمان صداوسیما و اعلام تحول در سیاست‌ها و رویکردها و برنامه‌های این سازمان در کنار اضافه شدن شبکه سوم به خانواده صداوسیما از دیگر رویدادهای سال ۷۲ است. اجرای اولین عمل موفقیت آمیز پیوند کبد در ایران در کنار ادامه راه‌اندازی و افتتاح طرح‌های به ثمر رسیده در دوران سازندگی کشور

۱. وب سایت موسسه دایره المعارف فقه اسلامی بر طبق مذهب اهل بیت(ع) <http://www.afiqh.org>

۲. خبرگزاری بین‌المللی قرآن <http://iqna.ir>

همچون راه اندازی پالایشگاه امام خمینی شازند (پالایشگاه اراک) و مجتمع پتروشیمی شازند اراک، افتتاح چند سد بزرگ (پیشین در چابهار، غدیر در ساوه، چغاخور در چهارمحال و بختیاری)، راه اندازی مجتمع صنایع لاستیک کرمان، بهره برداری از کارخانه داروسازی در بروجرد از تحولات مسرت بخش سال ۷۲ است. از طرفی ارتحال آیت ا... گلپایگانی از خبرهای غم انگیز سال مذکور بود. تحولات فرهنگی کشور در سال ۱۳۷۲ چشمگیر بود. برگزاری چندین کنگره و نشست جهانی اولین بار و ایجاد هفته‌ای برای کتاب و ترویج فرهنگ کتاب‌خوانی در کشور از اقدامات بسیار مفید در عرصه فرهنگی است. همچنین در سال ۱۳۷۲ در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی چند اتفاق و تحول مانند تداوم جنایات صرب‌ها علیه مسلمانان بوسنی، درگیری نیروهای مقاومت اسلامی لبنان و فلسطین با رژیم صهیونیستی، معاهده کمپ دیوید دوم و خیانت ساف را شاهد بودیم.

